

Prof. dr. sc. Ratko Zelenika

TEMELJI LOGISTIČKE ŠPEDICIJE

Ekonomski fakultet Sveučilišta u Rijeci, Rijeka, 2005., 704 stranice

Ekonomski fakultet Sveučilišta u Rijeci je izdavač znanstvene knjige, sveučilišnoga udžbenika i priručnika s naslovom **Temelji logističke špedicije**, Rijeka 2005. Djelo se sastoji od šest međusobno povezani dijelova raspoređenih na 704 stranice. U tekst je inkorporirano 76 ilustracija (shema, tablica, crteža, primjera). Iza svakoga dijela teksta nalaze se brojna pitanja za raspravu i ponavljanje, na koja su u spomenutim dijelovima dani znanstveno utemeljeni odgovori. Na kraju knjige navedena je literatura, pogovor, popis shema, popis tablica, popis crteža, popis primjera, kazala imena, pojmova i kratica te bilješka o autoru.

Autor udžbenika je **prof. dr. sc. Ratko Zelenika**, redoviti profesor i znanstveni savjetnik na Ekonomskom fakultetu Sveučilišta u Rijeci. Do danas je objavio 30 knjiga i više od 500 znanstvenih i stručnih radova s tematikom transporta, prometa, špedicije, logistike, osiguranja, vanjske trgovine (...) te znanosti o znanosti, metodologiji znanstvenoga istraživanja (...).

Svome velikom i sveobuhvatnome znanstvenoistraživačkom stvaralaštvu, prof. dr. sc. Ratko Zelenika doprinio je još jednim vrijednim znanstvenim djelom, sveučilišnim udžbenikom i priručnikom s naslovom **Temelji logističke špedicije**. To je djelo namijenio brojnim korisnicima i čitateljima: studentima, magistrandima, menadžerima, poduzetnicima, te svima onima koji se susreću s fenomenima špedicije, transporta, prometa, logistike (...).

U ovome novom djelu autor je predočio najnovije rezultate znanstvenih istraživanja o fenomenima suvremene logistike, fenomenima klasične špedicije i fenomenima logističke špedicije te modelima transformacije klasičnih špediterskih operatora u mega i niša logističke operatore. I ne samo to, autor u pogovoru ističe da su znanja, spoznaje, teorije (...) predočene u ovoj knjizi s naslovom **Temelji logističke špedicije** samo temelj o teorijskim i praktičnim fenomenima klasične špedicije i klasičnih špeditera kao i logističke špedicije i logističkih špeditera te da se na ta znanja, spoznaje (...) logično nadograđuju interdisciplinarna i multidisciplinarna znanja o visokosofisticiranim procesima špediterskologističke industrije koja će se ponuditi čitateljima u dvije posebne knjige s naslovom **Međunarodna logistička špedicija** (knjiga druga i knjiga treća).

Prilikom istraživanja o tematici špedicije, špeditera, logističke špedicije, logističkih špeditera (...), autor, dr. sc. Ratko Zelenika, postavio je **temeljnu hi-**

potezu: *Znanstveno utemeljenim spoznajama o najvažnijim fenomenima klasične špedicije, klasičnih špeditera, logističke špedicije, logističkih špeditera, špeditera kao mega i niša logističkih operatora, moguće je stvoriti sve bitne pretpostavke za efikasan i efektivan utjecaj špeditera na sigurnost, brzinu i racionalnost organizacije i operacionalizacije procesa proizvodnje transportnih, prometnih i logističkih proizvoda, odnosno usluga, učinkovitu transformaciju klasične špedicije u logističku špediciju, klasičnih špeditera u špeditere kao mega i niša logističke operatore, te efikasno i efektivno poslovanje aktivnih sudionika špediterskih, transportnih, prometnih i logističkih makro i mikrosustava.*

Polazeći od navedene hipoteze, te brojnih drugih čimbenika, kao i znanstvenog problema istraživanja, predmeta i objekta istraživanja, postavljenih pomoćnih hipoteza, misije istraživanja, koji su u djelu obrazloženi, autor je rezultate istraživanja predstavio u šest međusobno povezanih dijelova.

U prvom dijelu, **Uvodu**, formuliran je znanstveni problem, predmet i objekt istraživanja, postavljena je temeljna znanstvena hipoteza s pomoćnim hipotezama, navedeni su svrha i ciljevi koji su istraživanjima ostvareni, navedene su znanstvene metode koje su rabljene pri istraživanju i formuliranju rezultata istraživanja te je obrazložena struktura sveučilišnog udžbenika i priručnika.

U drugome dijelu s naslovom **Teorijske značajke klasične špedicije i klasičnih špeditera** obrađeno je devet tematskih jedinica: postanak i razvoj špedicije na području Republike Hrvatske; etimologija izraza špedicija i špediter; izbor naziva špedicija ili otpremništvo, špediter ili otpremnik; pojam klasične špedicije i klasičnoga špeditera; pojam međunarodne klasične špedicije i međunarodnoga klasičnog špeditera; špedicija u klasifikaciji djelatnosti; vrste klasične špedicije i klasičnih špeditera; funkcije klasičnih špeditera u vanjskotrgovinskim i prometnim sustavima; temeljni i specijalni poslovi međunarodnih špeditera. Spoznajama koje su predočene u ovome dijelu čitatelji stječu temeljna znanja o špediterskim fenomenima bez koji ne bi mogli sustavno i znanstveno razmišljati o stjecanju, inoviranju i implementiranju špediterskih znanja i špediterskih aktivnosti u objektivnoj stvarnosti.

Kako se ne mogu razumjeti fenomeni logističke špedicije bez enciklopedijskih znanja o fenomenima suvremene logistike, posebna je pozornost posvećena trećem dijelu s naslovom **Najvažniji fenomeni suvremene logistike**. U tome je dijelu koncizno elaborirano jedanaest tematskih jedinica: etimologija izraza logistika; postanak i pojam logistike; logistika u klasifikaciji znanosti; međudodnos logistike i distribucije; pojam i struktura logističkoga sustava; suvremena logistička industrija; važnost transportnih lanaca u logističkim sustavima; misija transportnih mreža u logističkim sustavima; važnost logističkih lanaca u logističkim sustavima; misija logističkih mreža u logističkim sustavima. Spoznaje koje su predočene u ovome dijelu predstavljaju *conditio sine qua non* ne samo za klasične i logističke špeditere nego i za sve logističke subjekte u primarnim,

sekundarnim, tercijarnim, kvartarnim i kvintarnim logističkim sustavima, jer bez enciklopedijskih logističkih znanja, aktivnosti, vještina, načela, pravila (...) nijedan logistički subjekt ne može biti uspješan i učinkovit u logističkim industrijama, odnosno u proizvodnji, raspodjeli, razmjeni i potrošnji.

Iznimna je pozornost posvećena četvrtom dijelu koji ima naslov **Važnije znakovitosti o logističkoj špediciji i logističkome špediteru**. U tome su dijelu sustavno, jednostavno i jezgrovito obrađene četiri tematske jedinice: pojmovi logističke špedicije i logističkih špeditera; funkcije logističkoga špeditera u logističkim sustavima; vrste logističke špedicije i logističkih špeditera; poslovna politika – čimbenik uspješnosti poslovanja špediterskoga logističkog operatora. Na prethodno navedene spoznaje o klasičnoj špediciji i klasičnim špediterima te najvažnijim fenomenima suvremene logistike, logično se nadograđuju važnije spoznaje o logističkoj špediciji i logističkim špediterima. Bez takvih interdisciplinarnih i multidisciplinarnih spoznaja ne bi bilo moguće organizirati i operacionalizirati uspješne, učinkovite i profitabilne procese proizvodnje visokosofisticiranih ne samo špediterskologističkih proizvoda nego jednako tako i procese proizvodnje trgovinskih, prometnih, distribucijskih, skladišnih, manipulacijskih (...) proizvoda.

Rezultati istraživanja, koji su predočeni u prethodnim dijelovima ovoga sveučilišnog udžbenika i priručnika, predstavljaju znanstvenu paradigmu za sustavno promišljanje struktura i elemenata najvažnijih špediterskih (pod)sustava, a što je posebno elaborirano u petome dijelu s naslovom **Špedicija – složeni, dinamički, stohastički i logistički sustav**. U ovome dijelu sustavno i jezgrovito je obrađeno osam tematskih jedinica: sustavno mišljenje, pojam, elementi, struktura i vrste sustava; sustavni pristup međunarodnoj špediciji; nacionalni i međunarodni špediterski sustav; sustav međunarodne klasične špedicije; sustav međunarodne logističke špedicije; špediterskologistički sustav; sustav stručnih organizacija za međunarodnu špediciju; FIATA – Međunarodni savez špediterskih udruženja. Na osnovi spoznaja koje su predstavljene u ovome dijelu, čitatelji upotpunjuju svoja znanja o sustavnosti aktualnih fenomena klasične i logističke špedicije u svim modalitetima špediterskologističkih sustava.

Na rezultate istraživanja koji su predočeni u prethodnim dijelovima logički se nadograđuju pravna pravila i pravni instituti špediterova prava elaborirani u šestome dijelu ovoga sveučilišnog udžbenika i priručnika, a koji ima naslov **Osnove špediterova prava**. Posebna je pozornost posvećena ovim temama: špediterovo pravo – sustav posebnih pravnih pravila i pravnih instituta; statusi špeditera u hrvatskome pravnom sustavu; obveze, prava i odgovornosti špeditera iz ugovora o špediciji i obveze, prava i odgovornosti nalagodavatelja iz ugovora o špediciji.

Nakon izlaganja rezultata istraživanja, na kraju ove knjige nalaze se: literatura, pogovor, popisi ilustracija, kazalo imena, kazalo pojmova, kazalo kratica te bilješka o autoru.

Knjiga s naslovom Temelji logističke špedicije, autora prof. dr. sc. Ratka Zelenike, pisana je na hrvatskome književnom jeziku, a znanstveni je stil jednostavan, prirodan, odmjeren, koherentan, raznolik i djeluje živo. S mnogo sustavnosti, primjene teorija sustava i decimalnoga sustava autor je primjereno predočio cjelokupnu tematiku djela. Autor je na primjeren način citirao izravno ili neizravno preuzete tuđe spoznaje. Rabio je dosljedno europski sustav citiranja i pisanja fusnota ispod teksta. U djelu je navedeno 438 fusnota. Prilikom istraživanja, formuliranja i predočavanja rezultata istraživanja autor je rabio 125 aktualnih bibliografskih jedinica (knjiga, članaka, rasprava, ostalih izvora...).

Knjigu su recenzirali i dali pozitivne ocjene ugledni znanstvenici i sveučilišni profesori:

- **dr. sc. Zvonimir Aržek**, redoviti profesor i znanstveni savjetnik na Ekonomskom fakultetu Sveučilišta u Zagrebu i
- **dr. sc. Edna Mrnjavac**, redovita profesorica i znanstvena savjetnica na Fakultetu za turistički i hotelski menadžment u Opatiji Sveučilišta u Rijeci.

Autoru ove knjige, sveučilišnoga udžbenika i priručnika s naslovom **Temelji logističke špedicije, prof. dr. sc. Ratku Zeleniki**, poželimo još mnogo napisanih i objavljenih djela.

U Rijeci, travanj 2006.

Doc. dr. sc. Tanja Poletan Jugović